

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési Ár:
 Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
 Helyi adóval együtt: 10 szajomár.
 Előfizetési cseppán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előzetes példák, reklámok és hirdetések a kiadóhivatalban
 Intésvadok.
 A lap mellett részre s a Nyilatkozatra vonatkozó minden kö-
 lömények a szerkesztőbe küldendők.

Hirdetések
 Aranyhívó szerint számoltatnak. — Nagyobb és többeszeri
 hirdetések jutányosabb árakban.
 Bélyeg minden egyes beiktatásnál kébbe 20 kr.
 Nyilatkozati postája: 20 kr.

Üdvözet

az alispánsgban betöltött évtized ünnepére.

Ha egy francia híres író szerint a csillagok az égnek virágai, akkor mi is mondhatjuk, hogy a jeles férfiak a földnek világító szövétszakai.

A mi felcsemlés, elbájlol, meghat a jeles emberek történetében, az nem más, mint azon elv, erély, bátorság, kitartás, mely hajlamság, szeszvedélyek határait a szónak legnemesebb értelmében egyedül emberi és polgári hivatásuk betöltésére irányítja. A józan erkölcsök alapjaként az ember, mint szabad akaratú lény ura tetteinek és lelkében hordja tevékenysége rögöit, a felelősség öntudatát és fáradsálmait, akirelnek megnyugtató édes önértéket.

Ezek azon sark-nézetek, melyeknek szempont-jából kell megmérnünk azon férfiak pályáját, kit a közélet terén elvállalt tisztviselői állás értésének leforgott határán a hivatalos és társadalmi közvélemény egyaránt elismerőleg megismerő módon ünnepelni méltónak ítél.

Tudni való, hogy *Scitovszky Jánosról*, vármegyénk alispánjáról van szó, a ki, mint a törvényhatóságunk *védalca útján* első leg-főbb tisztviselője, ezen díszes és terhes hivatalának már egy évtizedet dicsőséggel betöltötte.

Tíz év egy ember életében, egy hivatal betöltésében nem rendkívül sok idő; — csak hogy itt nem „meddig”-re, hanem a „miként”-re esik a kérdés nehezebbé.

Vessünk hát egy rövid pillantást az ünnepelt férfi lényének főbb mozzanataira és azokból vonjuk le a „miként”-nek valódi méltóságát.

Scitovszky János teljesen a *jelenkor* embere, annak a legjavából, tehát azon tulajdonságokkal felruházva, melyek csak a királokat jellemzik. Már a természet csinos dőléség természet és beható érzékeltséggel áldotta meg. Még ha nem hinnék is a közmondást, hogy szép testben szép lélek honol, mert kirételek is vannak, — reá nézve ennek igazsága is bevállal.

Jól lakoltatott készségekkel lépett a közélet terére, a hová mivellet modorra méréséltt vér-alkatot, ingathatlan kötelesség-érzetet, nagy munka-erőt, ernyődelőn kitartást és erélyt, — és hazafias eszményi feladatok megoldásának reményeit hozta magával.

Ott kezdte a szolgabírói tisztviselőség, hol a megyei közigazgatás gyakorlati helyes megoldása kell, hogy jusson érényre. Itt avatta őt fel a hivatalos szent nemtőlje olyanná, a kiben a megyei közönség a jövőnek emberét felismerve, benne remélte és látta fel-tünpi majdan a törvényhatósági kormányzat bizalmas és erélyesen vezérlő alispánját.

Teljesedett, megtörtént. Az országos képviselői asékről, hol a politikai élet eszerfele érdek-szövevényeinek hullám-zásából meríthetett tájékoztató ismereteket, szállta őt haza a megterestült alispáni asékbe a megyei álláncsa közbizalom.

És a bizalom nem csalódott. Tíz éve már, hogy *Scitovszky János* ott ül az alispáni aséken, oda horva magával minden jó tulajdonság, fáradsátlan munkásságát, ernyődelőn kitartását: a megyére nézve áldást, magára nézve sorvasztó áldozatot.

Nógrádnak voltak nagy és jeles alispánjai, kiknek emlékét nagy alkotások dicsőítik. De munkásabbat, kitartóbbat, a ki őt a tekintetben elérte volna, Sréter Jánoson kívül nem ismerünk.

Az ő alispánsga alatt a közigazgatás minden Ága tömörödött, a helyesb beosztás keresztal vitéle mellett az egész szerzetel szabatosab, megbízhatóbb irányt vett. . .

De tollunk az élő-embernek nem apothéozis

megírására vállalkozott. Tíz évi közmunkásságának és ezek alapján szerzett érdemeinek részletes feljegyzését ez üdvözet keretébe egy sem illeszthet-nők be. És nek egyéb okok kívül az ünnepelt sze-rénységének méltatása is tartoztat ettől.

Mi és monnyi ügy, tárgy, érdek, intézmény: a közigazgatás, közrendészet, közgazdaság, közgaza-dság, ipar, népoktatás, közmívelődés, közlekedés és a többinek gondja, felügyelete, rendezése, előmozdása, vég-rehajtása nehezedik vállaira: azt az alispáni jelentése-ekből is kiolvashatja a megyei közönség. Örösi terhek ezek!

És mindezekben mit és miként végzett és ce-lekledett egy decennium alatt: a vármegye jegyző-könyveibe marandandólag fel vannak jegyezve. Való-ban hálát adhat a vármegye az isteni Gondviselés-nek, hogy ilyen alispánhoz jutottak és méltán sajtóba ad-vózólhat immár tíz évigen vitéli hivatala alkalmából. Hosszúra terjedjen kimgazdálkodásának árnyéka!

SCITOVSZKY JÁNOS NÓGRÁD VÁRMEGYÉNEK ALISPÁNJA.

Soltovszky János alispánunk életleírása.

Kétséghívál mindenkit érdekelni fog szerette tisztelt alispánunk Soltovszky Jánosé. — Kinek tíz évi alispánági jubileumát oly árszinte lelkesedéssel ünnepel-ték meg, — életleírása. A most 44-ik életéjében, tehát élete javában lévő férfi sok és számos tevékenységet fejtett ki nemcsak 10 évi alispánsga alatt, hanem fiatal-bb korban is. Az ő élete tehát ragyogó példa gyánat tömöröklőhet mindnyájunk előtt.

Soltovszky János született Pécselt 1850. évi május hó 6-án. Édes atya Soltovszky Márton Biranyavármegye-ének főbírája, majd alispánja, kövele és főispánja s a pápai Krisztus-rendnek nagy keresztosa. Meghalt Nólun-csán 1890-ben. — Édes anyja: deméri Országh Paulina 1813-ban született s gyönyörűre gyermekeit és szép unokáiban, most is a legjobb egészségnek örvend. — Scitovszky Márton, az alispán édes atya, aki előszörű állásukat töltött be, nagy műveltségű neje Országh Paulinával nagy gondot fordítottak János fiak nevelésére,

aki a 4 elemi iskolát Pesten, a Szentes-úti intézetben végezte.

És időre esett Scitovszky Jánosnak a volt herceg-princcnak aranyháza is. (A hercegsoldogalt hercegprinc-más nagybátyja volt az alispán édes atya, Scitovszky Mártonnak.) Az aranyháza nagy obéden, hol ő felségsé Albrecht Sberczeg képviselte, a család sorában a 9 éven kis János bátyjára szűke állítva magyar díszben. Ekkor mondotta Albrecht Sberczeg, hogy most már nem csa-dálja, hogy a magyarok egy jó kasszát, ha már Byla korban kezdik a művelési gyakorlatot.

Scitovszky János gimnáziumi tanulmányait a ke-gyes tanítórind bpesti házában, mint corrector végezte, ugyancs 1867-ben tette le „eximio modo” az érettségét is. A jogot szintén a bpesti egyetemen hallgatta s egy a jogi, mint az államtudományi államvizsgát kitüntetések-tel tette le. Mint negyedéves jogtan telt elget kadik-telvezettségének is s egy éves önkéntes éret a 8-ik számú dragonyos ezrednél szolgált le. — Mint jogász, pály-társai között nemcsak népszerűségnek, hanem a közmé-relet- és bizalomnak is örvendett. — A jogtan-szolgálat-let érvényesítésben is emlékeztetés lesz az az év, mikébe a régi jobhíró „jogszó”-ról rendező bizottságunk Scitovszky János volt az elnöke. És a hála oda a segítség-letek a legnagyobb jövedelmet, jeles volt az az ő feltege is. — József Sberczeg, a diplomátia, delegátusok, szóval a legfényesebb köztársaság.

Tanulmányai végeztével az 1872-ki tisztaji-tákor a nógrádi járás szolgabíróságra választott meg s ezen minőségében 3 érig szolgált, majd erről letévedve, Nólunacsán gazdálkodott. De te-hetőségét nem engedte havertani s vármegye, — mert már 1876-ban (36 éves korában) a közigaz-gatási bizottság tanácsjára megválasztották egyháza-lag főbíró. Bizottság tagjaként választott meg 1878-ban első s 1881-ben második ízben választott meg egyháza-lag a nógrádi bírósági ügyosztályának köp-viselőjéül, mígsem 1884-ben alispánvá választ megválasztották, sőt a képviselői jogot is megkapta. (Mint képviselő a márkóti alispánokhoz tartozott s a pártján volt a jegyzője.) Anóta, mint alispánok köztársasági tevékenysége általánosan isme-retes, mely nemcsak hivatalos, hanem társadalmi tevékenysége is kiterjed.

Társadalmi tevékenységéből kiemelhetjük, hogy Scitovszky az országos gazdasági egyetemen választmányi tagja; a magyar földművelésügyi nép-rádmegyei vidéki választmányának elnöke; a led-vidéki tót közművelődési egyesületnek választ-mányi tagja; az országos legműveltség felügyelő bizottságának tagja; a nógrádi nemzeti iskola, a b.-gyarmati család, a b.-gyarmati róm. kat. ta-kolassék elnöke; a nógrád vármegyei múzeum-egy-let II-od elnöke; a magyar nyelv. e. l. alnöke és számtalan egyesületnek (ezek közé tartozik a b.-gyarmati Néptér-és) tiszteletbeli tagja.

Scitovszky alispánunk családja díszes boldog és példás. Neje: Siltányi Eugénia, akit 1872. évi május 18-án vezetett elátához, a szolgálok és el-hagyottak védőangyala. A kedves nő, a ki a kös-tisztélet tárgya, jövedelményit titokban nemcsak kö-lősséggel gyakorolja. — A boldog házasságból 6 fia és egy leánygyermek van alispánunknak, a fiak közül egyet a család nagy főjelöltésére csa-gradott a halál. Legidősebb fia: János, a 6-ik honvéd-huszárrezredben hadapród - tisztjelöltés; Tibor jogász; Bála a kalcsoni intézetben az V. gimnáziumot, — Marcsa Kalksburgban a IV-ik gimnáziumot végezi, míg Aladár ugyancs az előkésztő tanfolyamban van. — A család legzsebb virága Lolla, akit a család (az anyagi jövedé anyja) a legnagyobb gondtal felneveltek; s most ez a szép lelkületű, művellet kedélyű leány nam-csak a családnak büntetésge, hanem társadalmi életük-nek is elbájló fénypontját képezi.

Soltovszky János alispán alkotásai.

Az ember értékét nem a szávak, lelkéletes beszé-dek és fraziók, hanem a tettek emelik. „Mindem De-mothenszadi eszében beszélt a telt!” — Ezt mondja az író; aki tesz és alkot, az magának ércsűl marandandó emléket szoroz.

Alispánunk is a tettek embere és fáradsátlan haj-noka. Mikor al-páni méltóságot elfoglalta, — szakított az itteni már tradíciószerű vált falatitörus belátásaitól etvvel, hogy t. i. „Ugy van jó minden, a mint van.” — Vár-megyeinkben nagy tör nyilt az alkotásokra és a vármegyei a községi ügyek rendezésére. És ott a gízai mun-kát alispánunk megteremtette s ennek a munkának az már nagy eredményei vannak.

Scitovszky 10 évi alispánsga alatt rennde hozta a

vármegyei alapokat, költségvetése a tisztviselők, a bírósági és községi ügybírókénak. — A fővárosi kistérség és legnagyobbat szegedi körzet, annak legfontosabb részét alkotó birtokosok, a községeket (közösségi) községekkel, hulladékokkal, jégvermekkel, tűzveszélyes pontokról mekkorával látnak el; községeit társulásoknak birtokosok alapították stb. Ő volt az, aki a nemzetünknek egyetlen rendes birtokosának tisztségét felkötötte.

Összehasonlítást téve ezzel az idővel, amikor a az alapításuk előtt, a vármegyei pénzügyi megteremtésnek. Úgyan.

Az 1884. évi állapot volt:

A. Közigazgatási alapok: 1. Házi pénztár — forint — kr. 2. Közmunka-alap 18856 frt 24 kr. 3. Segélyes magán-pénztár 67582 frt 78 kr. 4. Betegpótlási alap 4007 frt 35 kr. 5. Jézusi nyugdíj-alap 12116 frt 31 kr. 6. Magyar ügybíró-alap 6025 frt 00 kr. 7. Kétszázéves-alap 771 frt 50 kr. 8. Községi és helyi 1088 frt 36 kr. 9. Tiszviselők adója — frt — kr. 10. Idegen pénzes 10 frt 73 kr. 11. Katonai-állományi pénzes 5122 frt 27 kr. 12. Ipari-állományi alap 34 frt 13. Buják-bányai áll-alap 1650 frt 47 kr. 14. Pásztorok utáni áll-alap 46 frt 11 kr. 15. Árványoktól mentesítés 381 frt — kr. 16. Szegedi (szegedi) alap 240 frt 55 kr. 17. Zsigor-pénztár-alap 151 frt 96 kr. 18. Chabcs-alap 1313 frt 33 kr. 19. Államok letét 80012 frt 27 kr. 20. Ideiglenes letét 8852 frt. Az összes alapok összege 183445 frt 04 kr.

R. Árva-alapok:

1. Árva-nyugdíj 554886 frt 88 kr. 2. Tartalék-alap 9774 frt 78 kr. 3. Gyúrtai s gondnok bírási 17385 frt. 4. Ideiglenes letét 7948 frt 50 kr. Árva-alapok összege 573584 frt 99 kr. Közig. 183445 frt 04 kr. Összesen: 756030 frt 03 kr.

Az 1892. év végén az állapot:

A. Közigazgatási alapok:

1. Közmunka-alap 86036 frt 46 kr. 2. Házi pénztár 1887 frt 86 kr. 3. Rágyi betegpótlási alap 27531 frt 54 kr. 4. Segélyes magán-pénztár 86379 frt 55 1/2 kr. 5. Vármegyei ügybíró-alap 53652 frt 74 kr. 6. Kétszázéves-alap 34478 frt 55 kr. 7. Tűz-veszély-alap 278 frt 68 kr. 8. Ipari-állományi alap 1468 frt 94 kr. 9. Vízirésztelők közmunka 6223 frt 26 kr. 10. Katonai-állományi 6261 frt 82 kr. 11. Idegen pénzes 18194 frt 70 kr. 12. Községi és helyi 2119 frt 78 kr. 13. Tiszviselők adója — frt — kr. 14. Erdőgazdálkodás díjak 543 frt 08 kr. 15. Magyar építőknek rendkívüli fenntartása — forint — kr. 16. Közmunka — munkások alap 528 frt 37 kr. 17. Községi 117826 frt 41 kr. 18. Közpénzügyi alap 1256 forint 20 kr. 19. Magyar monarchia-alap 1867 frt 67 kr. 20. Zsigor-pénztár-alap 2468 frt 40 kr. 21. Jézusi nyugdíj-alap 22260 frt 92 kr. 22. Új betegpótlási alap 8883 frt 31 1/2 kr. 23. Állatgyógyászati alap 1810 frt 24 kr. 24. Tűzveszélyes pontok alapja 823 frt 42 kr. 25. Tiszviselők alapja 22062 frt 60 kr. 26. Államok letét 54843 frt 91 kr. 27. Ideiglenes letét 6221 frt 67 kr. Közigazgatási alapok összege: 556894 frt 87 kr.

B. Árva-alapok:

1. Árva-nyugdíj 887023 frt 88 kr. 2. Tartalék-alap 30800 frt 34 kr. 3. Gyúrtai gondnok bírási 1224 frt 07 kr. 4. Árva-érlet előleg-alap 2592 frt 42 kr. 5. Szegény árva segély-alapja 29178 frt 03 kr. 6. Ideiglenes letét 5522 frt 30 kr. Árva-alapok összege: 920439 frt 04 kr. Közigazgatási 556894 frt 87 kr. Összesen: 1.477733 frt 91 kr.

Ezek szerint az 1884. évi 24 alap összege: 756030 frt 03 kr. az 1893. évi 33 alap összege: 1.477733 frt 91 kr. Szaporodás az 1893. évi 9 alap összege: 721703 frt 88 kr.

Nógrádmegyei nemzeti intézményi vágyona volt 1884. évben 15894 frt 38 kr., 1893. év végén 21374 frt 54 kr., szaporodás: 5480 frt 16 kr.

De a legkevesebb és leghumánusabb alkotásához tartozik a:

A. „Mária Valéria” vármegyei kórház.

Az 1890. évi népszámlálásnak közegészségi állapotára nézve kedvezőtlen eredményre folytán határozta el törvényhatóságunk 1893. évi költségvetésében egy vármegyei kórház létesítését — koronázottan egyidejűleg a pénzalap megteremtésének módjait is.

Jelölhet a kórház eredeti tervezete és a gyűjtési módokról a kivétel nélküli szinte egészen más alakba került, vagy mellőzötték; de a határozatban a szándék komolysága felismerhetően nyilatkozott s csak egy lelkedatna, hatalmas szervező erőre várt, hogy annak feladatait, erélyes hatása alatt a kitűnő csel határozott formákban kidomborodjék.

A kórházai ügyintézők 1934. év elejéről felelősek szerinte tisztelt állampolgárnak Scitovszky Jánosnak egy terjedelmesebb jegyzéte, amely a meglévő kórházai szervezetek és gyűjtési módokatoknak számbeljárás gyakorlati értéket mérlegelve, a kivételre nézve már alapvető intézkedéseket ismertet.

És az időponttól a kórházai eszméket kiépítése, a gyűjtési módokatok gyakorlati keresztülrítése, mondhatni, számtalan praecisiókkal halad előre.

Nyomon követhető a minden irányban elgázos tevékenységet, feladatunk körül től esik, de annak gazdag eredményeként érdemelt jelezni, hogy a 1893. év áprilisában meg 880 forint levő kórházai pénzalapot Scitovszky János alapítására kezdetétől az 1885., 1886. és 1887. években tartott kórházai ülésből és ülésen kívül tett intézkedések 1892. év elejéig már 50000 frt-ra emelték, — a mely eredmény, melynek eléréséhez Zichy Ferenc gr., az Algyemén-család és a helybéli pénzintézetek 1000—1000 frtos és illetve a b-gyarmati takarékpénztár 2000 frtos, Palatky Ágost 400 frtos, Schuster Constantin városi pártok 500 frtos, Nógrádvármegyei nagyközössége 600—700 frtos adományával és 4223 frtyai személy-adományával járulván, — a gyűjtési eredménye alapulnak tapintatos, találékonny mindenoldali intézkedéseinek, gazdálkodási kiváló esélyének s alyan gondoskodásának dícsőrege; az pedig, hogy vármegyei közönség az ő szelvény gyűjtésével először a jótékony célra jelentősebb adomány-összeget és ugyancsak az 5 kezdeményezést és magánadományait 500—600 frt adományossággal gyarapították az ideig alapunkat; nemcsak, felelősen lelkiéletének fényes bizonyítékai.

Meglátván immár a mindenesetre tekintélyesebb pénzalap, ugyancsak alapulunk előkészítése mellett évenként kétszer is tartott kórházi bizottsági ülésekben és törvényhatóságunk 1891. és 1893. évi április, 1892. évi tavaszi költségvetésében a tulajdonképp létesítési költségvetéseket látjuk fokozott erővel a megoldás elő vételait:

Az építési helyről kijelölt 10 holdnyi területre nézve a kivájtási eljárás immár a befejezés stadiumába jutott.

A czélirányos ápoltság és a vallásápolási követelmények istápolása érdekében az irgalmas nővérek gráci congregációjából 12—14 irgalmas nővér lett meggyerve.

A kórházai építési program költségeit az államkassza annak kormányhatósági helybenhatása után a kórházai építési tervekhez és költségvetésekhez az országos pályázat 1893. év közepén kibírdatva lett. Ezek szerint a kórház pavillon-területre, 70—80 beteg befogadására tervezett 2 helygyógyászati, 1—1 fertőző és sebészeti pavillonokkal és 1—1 felvételi, gazdasági, fürdő és halottas épülettel. Az első pályadíj 1400, a második 700 koronában állapították meg.

A pályázat érdemteljes eredményeként jelezni, hogy a beérkezett 8 pályamű közül első pályadíjra érdemteljes „Gyómsón a jobb” jelű pályamű — úgy egészségügyi, mint gazdasági, takarékosági és szociális szempontból, valamint előnyös költségvetés tekintetében abszolútus becsű, kitűnő tervezet, melyben a kórház és igaznyelők bő kifejezésre juttatták.

A pályaművek felülvizsgálásával egyidejűleg a kórház építési és berendezési költségei is és pedig 160 ezer frtban számítottak ki, melyek felezését az 1895. évre reménytelhetőleg 70000 frt-ra felszaporodó pénzalapból s 90000 frt pedig az évenkéntes nagy nemzeti önépítési megörökítés végéig tervezett 240000 frtos amortizációs költségből nyereszdenek olyképp, hogy ebből 30000 frt visszafizetésre a kórházi évi fenntartási költségvetésben biztosították.

Ezen fokozott tevékenység pénzalapunkra is kiterjesztett: az alapítványok, adományok iránti felhívások megújították, adományozásra 440 hazai pénzintézet, vállalat, egyet felhívották; a gyűjtési intézmények végéig könnyen kezelhető gyűjtőszelvények kibocsátása töretlenül folytatva, stb.

Sajnos azonban, hogy ezen buzgalom, mint a múltban, a jelenben is hajléktartó szervezet, nagyközösségünk megfoghatatlan körében.

Hogy tehát kórházai pénzalapunk mégis az az ideig gyűjtő perselyekre, próbáztatásra, jégveremre, pályázati hirdetményekre, pályadíjakra s felülvizsgálati utasításokra az ideig kifizetett 2965 frt kiadás mellett 1893. év végével 57878 frt 87 krra emelkedett, azaz esélyes, átrágható gazdálkodás mellett a legpedig nagyobb takarékoság érdeme is, mely illusztrálásul kelvőse költségszámítások tartjuk egy pár jellemző tényre rámutatni:

Az építési feladatok kivételével vegyelemmel az ideig végzett költségvetés három próbaként a szakértőleg 900 frt-ra véleményezett költség helyett alig 110 frt kiadásal kiépítetett és pedig egy czélirányos eredményes.

Az építési terveknek pályázati pályadíjakról 3000—2500 frt lett volna kitűzendő a 700 frt első pályadíj mellett a czél elérte lett.

Nem kerülhetett el a legáltalánosabb esélyességre is kiterjedő gondoskodást az 1893. évi költségvetés azon határozata sem, hogy az ágy-alapítványi összeg 1000 frt-

TÁRCZA.

Scitovszky János 1884—1893.

Tíz év múlt el villámzárnyakon: — Az örökéletben percnyi mozzanat: — De nagy idő hol véges emberek Noha versenyben küzdve isznak.

Tíz éve jött köztük a fűdő, Kit a köztársaság ohajta várt. B ki egy dicsőbb jóvá reményire Hivatva lón derítai fényesárat.

Mert bár jellek elvölök nyomokába Lépet vezetni a nép szent ügyét. Azok fáradtan nyugtint elhálóznak. O küzdni, munkálni vállalkozók.

Igen, mert lelke lángoló hűvűben Csak egy ezél ismert: a községi javát S látni csak áll minden percet. Legyőzhetetlen vagy halotta át.

Oh a ki látta búzák szobrából Szegedre aranyló, mielő-teremtés, És a ki hallta tiszta hang-észleltét, A ki csodálta mely tizen esztét.

Feladhatatlan lépet bírd magával. Mely elhősi sírja szelleg: Mert ő anélkül egy Mátyás, igazságos, S szeléd, de egyetlen részvevő a szeléd.

Ha abszolútán mind, a mit lón ábról, A mit kieszemlélt, és megalkotott. Megteljesített bár a rajz keréteje, Hón festni mégem bírnám a nagyót.

Van szebb erény mint a mely őt díszíti Hogy ziv-e-lélek melyég magyar? S hogy bölcs tapintat a erényellen hérvél Árvád nyeivének diadalt akar?

A haladónak bátor úttörője, A közjólétnek lelkes bajnoka, Éljani gondja a rábizott népnek Letérdekit hűn felkarolnia —

S im kéz az ő székelytől a Dunáig A sinek gőzfutára; s mind tovább Dél- és keletre a szeléd nyugatra Új vaskapocsnak tervét nyújtja át;

S épít utat, hol ár kőből meg eddig Ipart, kereskedelmet bénított: S a gazda lelket, vészülőt borágot Dúsabb gyümölcsre készit felöltött.

S mit a hazának böles atyai hérvél Ohajtnak: a jó közügyet, O megelőzte, mert derék karának Jelzője munka-, a más jogát ne hánted.

Emberbarát szive melyen érde Rézsvéttel enyhülendő a nyomort. A ezenvedők- és gyamolatlanságoknak Gyűvél fenkölt lelke szelzefortit.

Évek mulának el, mióta a nagy, E szent eszmének farnad sikerén, S a kis eszmének ő lón gondozója, Hogy el ne vesszen zord idő telén, S im a jarmányt kiadól nagyra sarjadt Jívője bizna kézbe téve le. Csak his idő meg a ház kézes állandó Körnnek, szegénynek védő menhelye.

Ő kulturánknak éber lelke őre, Szellemi jogának kézen áldozó, Érzik kezének eltelő hatását Tanúgy, Muzaeum, Órda, Cassinó.

Oh értjük így ha hullófürtű fűdön Nemes vezér, ezüst azál mika akad; De a fehér toll hulló ritka díze, S ez a fehér hulló Te vagy magad.

Virul soká még, s vidd elől a zászlót, E székely büszke, hogy híven követ, Hízen követni Téged annyi épen, Mint diadalra vinni az gyet.

Pajor István.

Tíz éve múlt épen.

(Állapunknak székfoglaló útja, 1893. évi december hó 31-én.)

Csipős hideggel köszöntött be Szilveszternek napja. Bányadán hűlt ki a nap. Nagyazúllt hegye mögül, sugarai aranyzsinben játszódtak Szendehelyi kis templomának ablakain, s a meddig szem érietett, csillagították a föld káprázatos fehérségét hó leplet, mely felett az ég bújta, tiszta kékben pompázó színevel, ünnepies köntösét látzott felöltöni.

Nem volt kalendáriumi vörös betűs nap, lakzi se készült Szendehelyen, mégis úgy tint fel, mintha lakól ünneplőnek. Magyarok ruházatai fények, fényesre keltél eszímáikban sűrűtek a salu utcáin, kék-vörös kockák, alól fészeken a homlokhoz kötött, hátul egészen a szoknyáig látogott kendővel a fejükön, asszonyok és leányok mosolyogtak felőlük, majd épen oly ültözött gyermek-sereg gyülekezett az iskolában. Iam, a férlelenség már viselőben is tiszta magyar lett, de a fehérség csak nem akar szakítani sajtádos ősi viselővel, s milyennek pártját szelése a világon, talán Frankoniában találhatnánk, honnan a mi derék avabáink, a múlt század kezdetén előbb Berkenyére települtek, innen pedig Szendehelyre szakadtak.

Élénkölni kezd a körszema is. Gazdája a ő őld gyermek nevelési gondjától visszainro kopaszodott Janacek úr, szivesen győző az italmórést, ha nem toppanna be a sala banda! 11 szál meglett férfi, kisebb-nagyobb résztrombitával a lóna alatt.

Közmondás, hogy lehetetlen az ily banda trombitálása a mellékleten.

Melléklet a „Nógrádi Lapok és Honti Híradó” 2-ik számához.

ban állapítottán meg — minden egy-egy 1000 frt után az alapítók részére egy-egy ágy feletti rendelkezési jog lett biztosítva.

Nehogy tehát ezen alapítványok által a közkórházi pénzalap károsodást szenvedjen és a közkórházi kezelés megnehezüljön, évi költségvetésének egyensúlya folytonos veszélyeztetésnek tételezzék ki, alispánunk előterjesztésre az alapítványi összeg 4500 frtra emeltetett; minek folytán a régi alapítványosok alapítványainak adományként átengedésére lettek felhíva.

És valóban mi sem bizonyítja fényesebben az alapítványosok őszintesét, mint az, hogy ezen felhívásra alapítványukat adományként engedték át.

Ime a közkórház szervezete csaknem teljesen kiépítve, előmunkálatai csaknem teljesen befejezve és finanszírozás a megoldás elől terjesztve!

És amennyiben finanszírozás tekintetében a kormányhatóság jóváhagyása bízton reményelhető, — Nógrád vármegye gazdasági közönségének áldozatkészségében pedig — egy magaslatos nemzeti ünnep méltó megörökítéséről lévén szó — pillanatra sem kétkedhetünk: közkórházunk megépítése 1898. évre bízton reményelhető.

És akkor, midőn ezredéves nagy nemzeti ünnepünket egy építészeti remekművel megörökítettük, azalatt egyúttal az annak rendelkezésében rejlő emberbaráti szeretetünket is megörökítettük.

A hazá és szeretet Istene segitse szeretett alispánunkat, magára törd, kitartó működésében!

Ime az alispán alkotásai, melyek azonban tovább fognak fejleszteni. Alispánunk jó szelleme és terékény keze ezenal sem fog pihenni. Az ő elméje hasonló az aczélszerzőkhöz, melyet a nehéz munka fényesít, az aczélszerzőt csak a nyugalom vonja be sorozatú rozsdával. Hogy pedig nehéz feladatának továbbra is megfeleljen, kívánunk neki erőt és kitartást!

Nógrád vármegye Alispánja 1839—1800-ig.

As 1291. év előtti időből alig ismerünk hazánk összes vármegyének történetéből oklevélleg igazolható Alispán. Ugy látszik, hogy az 1291. évi országgyűlés III. és IV. törv.alkotály kelleig nem volt rá szükség az akkori megyei szervezetre. De még ezen idő után is harmincz-högyven évi időközön át kevés vármegye Alispánjait bírja a történet nyomozó oklevelek alapján kideríteni.

As itt közlendő névsor is legnagyobb részben oklevelekből, 1503-tól kezdve egyszerűen a vármegyei jegyzőkönyveknek (a mennyire ezek megvannak) alapján terjeszti elő Nógrád vármegye Alispánjait, oly mértben, a hogyan még eddig soha összeállítva nem volt, és főszólyt fektetve a hiteltel forrásokra, melyek a vármegye Monographijában idéve is lesznek, itt azonban lényegesen másként elmaradnak. A nevek az eredeti latin helyett itt csupán magyarul adának.

bitásait meggyőzni illtal, de Janacsok úr inkább azt tartja, hogy hitellel, — és belakoltta senkésót. Megint megnyílik a korcsma ajtaja: csakugyan u várt férő, a község bírja mosolyog küszöbén, int Janacsoknak, enged a lakat zára, s egy pillanat alatt minden trombitás tele pohárral a kezében kiáltja bírja után: «Eljen az új vicziánj úr!»

Úri fogatok roboznak a korcsma udvarába. Megörökzik a járás főszolgabírja is Hétságról. Arany-színű bajuszát a jegesapok szinte ösztör dörmesz-tették. Alázatos üdvözlés után elebe áll a bíró és jelenít, hogy a fulu lakosága, ünnepek tekintti a mai napot, a melyre új alispánját, a község zom-szedos jó földesurát, székfoglaló utjában, vármegyének határára az első közt üdvözölheti.

Ektelen trombitatus kíséretében köszönte meg a főszolgabíró a derék szendebhelyi ügyelmét, egy kupicza jó agárdi szilviumot hűrpintett egészségükre, s az ajtó felé mutatán, szólott: indulhatunk.

Ujabb sürgölődés, kifűllt a csapszék, üres lett az udvar, csak két kutyakölyök folytán benne el-kesorodott tusáját egy fagyos konyharongy felett.

A ki B-Gyarmatról kocsin megy Vácra, mert útja sietősebb, jó időben Schweiczenben képzelteti magát, ha Szendebhelyről le, Pusztá-Katalin felé halad. Sűrű erdőszéggel környezett völgybe jut itten; balról Nagyassall hegye egész terjedelmében szendebheli, majdnem az országútig húzódnó észak-keleti oldalán, égnek meredező szikláival, alján meszégötő keme-nacsok pislognak, mögöttük kalvária látszik, a völgy mélyén vidám hegyi patakocskák eseregdedek, s éppen az utnál órinti Pusztá-Katalin, ezen mindössze 21 házból álló határszéli községünket. Az út, míg Katalinhoz ér, hegyoldalon kigyózza vonul, de Katalin előtt a mint a völgy aljára jut, laposra tér, s innen a váci hegy emelkedéséig nincs szükség os ostorra, se kerékkőrre.

A községtől egy kőhagyilánnyira, a patakocskán keresztal vezetó híd arról nevezetes, hogy középső gerendája Nógrád- és Pestvármegyék határvonalát mutatja. Itt csoportosultak az alispánok, főbírók a közeli községek előjárói, lelkesek, bírtokosai, élőkön Balás Ferenc főszolgabírja.

Simli József diósjenői uradalmi bíró, ismert tanügybarát, éppen poltikai reformtervelvel foglal-

Lásuk tehát a díjazó névsort, mely érdekes és tanulmányos emlékeit önteti fel egy elmúlt félszázadnak.

- 1348. Nemes János mester. (A „mester” szó tudományos cím, doctoratui fokozat.)
- 1844. 1846. János.
- 1348. Csizsák Péter.
- 1351. Pál mester.
- 1856. Saar Miklós mester.
- 1362. György mester.
- 1389. György mester, Jánosnak fia.
- 1395. Géczy Péter. (Bél M. szerint.)
- 1402. Fejes Pál. (Bél M. szerint.)
- 1412. Haloghy Lókök fia Péter mester.
- 1425. { Valkai János (Bél M. szerint.)
- { Csabai Tamás (Bél M. szerint.)
- 1431. { Csabi (án Tóbi) György. } Bél M. szerint.
- { Nagy Pál. }
- 1444. { Bódóy Endrín.
- { Marczaly Albert.
- 1447. { Dályói Mihály.
- { Pethő Pál.
- 1448. { Legény Agoston.
- { Piliinyi Péter.
- 1462. { Baloghy Sándor.
- { Molyády Dénes.
- 1468. { Molyády Szalabhiel.
- { Dályói Mihály.
- 1487. ugyanazok.
- 1469. { Dályói Mihály.
- { Ludányi Nagy Pál.
- 1473. { Dályói Mihály.
- { Libercesy László.
- 1475. Gyarmati Balás fánal Miklósnak fia Zeigmond (Balassa-iradé).
- 1477. ugyanaz.
- 1479. Legény Bertalan.
- 1479—1481. Pethőfalvi Pethő Pál.
- 1482—1485. { Pethőfalvi Pethő Pál.
- { Kelocsai Zalay Demeter.
- 1488. Mchorni Widly Andras.
- 1493. { Piliinyi Pál.
- { Chevi (Csó) Zeigmond.
- 1494—1496. { Piliinyi Pál.
- { Legény Bertalan.
- { Kalondai György.
- 1502—1503. { Csery Antal.
- 1506. Szánthay Orsát.
- 1517. { Kis-szálló Imre.
- { Tháby Gergely.
- 1538 körül Thárnok Orsát.
- 1532. { Sadgyi Orbonás György.
- { poltári Soos Tamás.
- 1538. poltári Soos Tamás.
- 1545. dályói Borsay Miklós.
- 1548. Piliinyi Bálint.
- 1550. Libercesy Péter.
- 1591—92. poltári Soos János.
- 1593—1600. Osztrólczy Mihály.
- 1600—1603. nagykéri Kéry Ferenc.
- 1610 pethőfalvi Pethő Tamás.
- 1618—1617. Zirczer Ferenc.
- 1628 körül Bene Andrá.

koztatta a várakozókat, midőn hintó tűnt fel a váci hegy ormán. Az alispán közlekedett báró Andreánszky Gábor főrendiházi tag társaságában. Fogata megállt a várakozók csoportja előtt, s kávészínű bundájából kibontakozva, rugókonyan termelt vármegyéje földjén Nógrádnak választotta, Seitovszky János alispán. Még csak 32 éves fiatal ember volt, de egyéni tulajdonságai már az igazi férfias komolyságnak nemes vonásaiban tündököltek, midán emelven személyét intet emberét is, szászerek fölét.

A főbírónak szépen átgondolt és elmondott beszédére elhangzott rövid, de lelkesítő alispáni válasz után, megindult a fogatok sora. Elöl felhajázott bakkkal a főbíró, közvetlenül nyomában az alispán és a többiek fogatai, összesen 14 jármó.

Szendebhelyen mindjárt a falu elején Rákoczyt fujta a banda, a templommal szemben Graell plebános, volt 48-as honvédiszattal az iskolás gyermekek sora, s az útcza hosszán a község lakossága eljőnözött az alispán. Egypár perc s a lovak lélegzésének dőlőgése túl a községen hangzott, s Szendebhelyről tekintve az utolsó kocsit is csakhamar eltűnt a kapuskúti emelkedő csúcsán.

Rétágon is ez alatt szokatlan élénkég uralkodott. A kik elmaradtak a határszéli fogadtatástól, bezzeg nem hiányoztak innen. A kis faluban, csak úgy nyúlásigot a sok uem oda való. A járás notabilitásai természetesen a főbíró házána, az anyagi felkölötő példás háziasszony körében gyülekeztek. Leginkább kivált közülök Luka Gusztáv szántói bírtokos, Iorag Ormay Antal rétsági eszper-plebános, Siatocky Turibusz nyug. ulanús kapitány, Perény Gábor körörös meg Diószeghy Todus járási eszendbirtos; mindmegannyi tipikus alkja az ősi orvnyekkel diszelgő magyar földesúrnak, hazafias magyar papnak, retent-hollen katonának, hivatalát teljes odaadással betöltő művelt vidéki orvosnak és öreg korában is eneidig eszendbirtosnak. Azóta mind az öten jobblétre szendertültek.

Mozsarlőrészek vegyültek a déli harangszóba, jelezve az alispán közlekedt. Csakhamar felhangzott az előzött is, megörökzött az alispán, s a főbíró szerény hajlékába vonult, de pihenése alig lehetett, mert mindjárt a küldöttések zavarokdalt. Legelől a községi előjárók monstro deputatija tisztolgett, Nagy Mihály járási szolgabíró volt a szónok, utána

- 1629—1633. vattói Battha Pál.
- 1633—1637. Vozith Horváth György.
- 1649. Ráday Andrá.
- 1651—1654. első Vozith Horváth György.
- 1652. másod alisp. Nándori Bene János.
- 1654. vál. 1. Nándori Bene János.
- 2. Eboczky László.
- 1655-ben vál. 2. Bodai Bornemisza másod Bolgár János.
- 1658. első: Szádi Dáld Gábor.
- 1663. { 1. Libercesy Mihály 1666-ig.
- { 2. Pipai Péter.
- 1666—1669. Madách János, első + 1669.
- 1669—1678. első Némethy Pál.
- 1672. másod: Battik Gergely.
- 1679—1684. első Bezegh István.
- 1678—1687. másod, inánczi Eboczky Menyhért.
- 1681. másod Dobay János.
- 1684. vál. { 1. Dobay János.
- { 2. Barataky Ferenc.
- 1685 és 1687. ugyan azok választások.
- 1689. vál. { 1. Bulyovszky Ferenc.
- { 2. szilasi Szilassy Andrá.
- 1690-ben megörökültek.
- 1693. vál. { 1. Csémiczky Gáspár.
- { 2. Losonczy György István.
- 1694—1698. Ugyanazok mindíg megválaszta.
- 1698. vál. { 1. Dál Mihály.
- { 2. Szigárdó István deák.
- 1699. vál. { 1. György István.
- { 2. Míchalek János.
- 1700. vál. ugyanazok.
- 1702. vál. { 1. szendrői Török Andrá.
- { 2. Főja János.
- 1705. vál. ugyanazok.
- 1706. vál. { 1. Darvas Ferenc.
- { 2. Főja János.
- 1707. szept. 13. vál. { 1. Darvas Ferenc.
- { 2. királyfalvi Róth Ádám.
- 1708. másod Főja János.
- 1708. vál. { 1. Darvas Mihály.
- { 2. György Ferenc.
- 1709. vál. { 1. nándori Bene Andrá.
- { 2. Bende János.
- 1710. Bossányi Ferenc, kit Heister general nevezett ki. (1. Főja János, elfogatott, Zilyomban + helyébe nerert Kovács János.)
- { 2. Főja János.
- 1711. júl. 22. vál. { 1. Kovács János.
- { 2. Bathy László.
- 1713. vál. { 1. Török Andrá.
- { 2. Róth Ádám.
- 1714. választva ugyanazok.
- 1716. vál. { 1. Jencseny Miklós.
- { 2. Losonczy István.
- 1717. vál. { 1. Török Andrá.
- { 2. Madách László.
- 1718. vál. ismét azok.
- 1721. vál. { 1. Dobay László.
- { 2. Madách László.
- 1725. vál. { 1. Dobay László + 1728. márczius 30.
- { 2. Marsóczy Gábor.
- 1727. Szant István György első.
- 1730. vál. { 1. Szant István György.
- { 2. Mocsary István.

oly küldöttések következték, a melyeknek a vidéki honortörököl s különféle foglalkozás egyéb elemekből alakulhatnak.

Az ünnepeknek tápláló részét, a rétségi vendéglő alacsony és szők éttermében rendezett lakoma képezte. Még torta is díszelgett az asztalokon. Kedélyes hangulatban folyt az ebéd és midőn a rétségi eszperes emelkedett hangon felkőszönlötö az ünnepeket és az ünnepeit választól, nem ismert többé féket a lekesedő, s meg a grengébbekből is toszat alakjában tört ki. Jutott is belőle mindenkinek bőven, több mint a pezsgőből. Kár, hogy az idő Szilveszter napján oly korán sötétedik, mert ez okos, hogy az ünnepeit délután 3 órakor véget ért, s az alispán megindult székvárosa felé.

Csillagos este volt, midőn B-Gyarmatra érkezett. Az utcai lámpások sötét tekintete veldőlt a fogatra, mely hirtelen kanyarodással a vármegyehez kapuja alatt termelt, a hol Nógrádnak hátsóes várnagy várakozott red.

Megkondult a templom harangja, utóljára az erben hangjára bírok sokasága töltö meg a templomot, hogy az isten oltára előtt, a hit balzsamát eszegetesse a lefolyt év átértelt keserveire, s az új év küzdelmeihez erőt kércen a Mindenhatóól. Oly megnyugtatón szépen, oly bízaton edesen hangzott el az isten igéje a szószékrol, hogy szinte megkönynyelbőlre lért vissza mindenki otthonába, s meg álmlán is fölébe esengtek lelkipástorainak szavai: «Szeresd Istenedet, hazádat, munkálkodj becsülettel, önzetlenül, munkálkodj minden erődből, a faramadnat az ég áldása kíséri, felebarátaidnak a szeretete visszatösz.»

Késő éjjelre jár az idő, lassanként elcsendesül minden. Az utcai élet kihál, el-ébsötölnek az ablakok is, csak egyiken keresztül dereng még világosság: a vármegyehez székfoglalójában, távol az óreitől kezdte meg eszendbirtos munkálkodását az alispán.

Tíz éve múlt épen.

Es most?

Vajjon a fényárban úszó város, a fátylak töse, nem visszafény-e annak a kis világosságának, mely tíz éven keresztül abból a szobából ajjelenként oly soká derengett?

Dosa Mgruel

egész teljében tudja méltányolni, hogy Te, mint főnök...
soba sem éreztetted velünk azt, hogy alattad szolgálunk...

Ezen érzelmeik szerény zálogaként fogadd ez emleket...
oly kegyesen, mint a mily igaz öröm- és hálaérzettel...

Erre az alapsán a meghatottság hangján a következő...
közönség beszédét mondott el:

Kedves Barátim a Tiszteltárain!

Azon lekötözött szives jó indulat, melyet a főjegyző...
úr nevében kifejezésre juttatott a melylyel érdemem...

Visszapillantást vetett ő az elmúlt tíz évi időszakra...
s annak eseményeit, eredményeit akként bírálta, hogy...

S ha mégis e munkásság, a törekvés eredményeket...
is képes volt felmutatni, úgy az bizonyíthatóan tudható...

Ha Ti kedves barátaim önnepre kívántátok avadni...
e mai napot, úgy önnepelni óhajtom azt én is, önnepnem...

De ha mi körül emlékezőnk, valjón megfelelő...
közvetben-e azokról, kik abban tényezők, kik részesei...

Végül fogadjátok örök hálomat az átnyújtott...
szép emlékért, melyet családomban öröklyeként fogok...

Isten Isten, boldogítson Tükeket!

Ezúton a kir. törvények, járási bíróság és királyi...
ügyosztály tagjai tisztelték Kray István törvénybírói...

Losoncz városra nevében az alapsán egy tekintélyes...
küldöttség élén Török Zoltán polgármester következő...

Milyen tisztelt Alapsán úr! Losoncz r. t. város...
képviselőtestületének egyhangúlag is nagy lelkesedéssel...

Mi régi szabaddalmas város polgárai vagyunk, csak...
az igaz érdemeket ismerjük el. Megadjuk ugyan minden...

Meghajlunk, mert első tanúi vagyunk annak, hogy...
alapsán is éreztetted velünk azt, hogy alattad szolgálunk...

Meghajlunk, mert megtanultuk, hogy az igazság...
semmi féltés érdeke alján tartani soba képes nem volt...

Meghajlunk a színtiszta jellem előtt, és meg...
hajlunk a közigazgatás, soba nem csüggedő, mindig...

Jól tudjuk, hogy könsyebb, talán dicőségesebb...
pályáját odahagyva; azért állott a vármegye élére, hogy...

Ezen elismerés és hála kifejezéséket fogadjuk...
kegyesen az azoképcsoportól, engedje reménytelünk, hogy...

Az alapsán erre a következőképpen válaszolt:

Tisztelt Küldöttség!

Föltöttebb nagyra becsülöm a Losoncz város...
közönsége nevében kifejezésre jutott érzelmeiket s hála...

Nem mesze fekszik már azon időpont, midőn...
vasúti összeköttetésünk fejlődésével Losoncz városát...

Losoncz város lelkes közönsége mindenkor hű...
apóljója volt a hazafias érzelmeinek s egyik hathatós...

Kérem adják át küldöiknek rokonszerző...
érzelmeim s azon óhajom kifejezését, hogy Losoncz város...

Isten éltesse Losoncz város hazafias polgárságát!

A községi és körjegyzői testülete nevében Draskóczy...
Edo a következő átvett beszédet tartotta:

Nagyágos Alapsán úr! Szeretett kegyes urunk!

Nagyágod munkás életének utolsó évtizedét...
vármegyei alapsániságunk betöltése képezi. A közigazgatás...

Nagyágod számos munkálkodását bizonyítja...
általános lelkesedés, mely ezen évtized fordulóján...

Ezen ószinte lelkesedés vezetett bennünket, hogy...
midőn karunk egyetlen körjegyzőt tartott, Nagyágodat...

Egyáltalán ószinte érzelmeinket látható...
bizonyosságát is adni óhajtatva, kérjük Nagyágodat, hogy a mai...

Mi igazjuk, hogy örök színnel a legteljesebben...
fogunk kötelességeinkben eljárni és Nagyágod parancsait...

Erre az alapsán válasza a következő volt:

Tisztelt Jegyzői Testület!

Mindenkor örömmel szolgálunk önökkel érintkezni...
s így fokozott ez az örömem, hogy mai ünnepeim...

Közpályámon, melyet mint szolgabíró 20 év...
előtt kezdtem meg, állásomnál fogva sűrű érintkezésben...

eszköz fel kellett használnom arra, mikép ez...
állásban csak azok maradásának meg, kik a fontos...

Meglehet, hogy vannak, kik túl az igazsággal...
dolgoznak, de lelkiismeretem megnyitja, hogy mindenkor...

Ugyanezen törekvés hatja át önöket is, de...
bizonyos érdekeikre van szükség, hogy a közigazgatásnak...

Hazafias szellemük minden kétségen felül áll...
munkásságuk s buzgalomuk mindig elismerésemmel...

Fogadják azon biztosítást, hogy érdekeiket...
mindenkor megörömelelt méltóságban s támogatásban...

Isten Áldása legyen buzgó munkásságukon!

Szécsény városnak képviselő testülete nevében...
a jubileum alapsán Huszinkó Antal városbíró következő...

Milyen tisztelt nagyágos Alapsán úr!

Szécsény város képviselő testülete nekik...
ezen küldöttség élén van szerencsém Nagyágodat...

Szécsény város képviselő testülete nekik...
ezen küldöttség élén van szerencsém Nagyágodat...

Midőn ezen megváltásáról Nagyágodat...
szerencsém van, — egyszerűen hódolatlanul tisztelt...

Miro az alapsán a következőképpen válaszolt:

Tisztelt Küldöttség!

Szécsény város képviselői szívesek voltak...
engem az átnyújtott a meleg köszönettel fogadott...

Tartsanak meg kérem továbbra is nagyra...
csúllj ön indulatukba.

Isten áldja s örve Szécsény városát!

Majd a tanterület küldöttsége élén a kir. tanfel...
ügyelvel, S. Tarján város küldöttsége a városbíró, a b.-

Isten áldja s örve Szécsény városát!

Majd a tanterület küldöttsége élén a kir. tanfel...
ügyelvel, S. Tarján város küldöttsége a városbíró, a b.-

Isten áldja s örve Szécsény városát!

Balassa-Gyarmat város díszközgyűlése.

As alapsán örömmel alkalmából január 6-ik napjának...
d.-e. 11 órájára egybehívott képviselőtestületi közgyűlést...

Tizenegy óra 1/2 órákor tart vissza a küldöttség...
az egyszerű felkötött díszölt alapsán, a főispán, a fő-

Városbíró a lépcsőházban fogadta az alapsán...
alapsán urat, majd a tanácsaterembe vezetve, jobbra és...

Nagyváros Alispán úri

Minden Balassa-Gyarmat képviselőtestülete a előző évben...

Öt év eljárást követően egyetemesen az, mert Balassa-Gyarmat...

Vannak bizonyos a helyi törvények, mint a törvény...

Nagy és az, tudva, hogy bizonyos törvények, avult...

De az a legfontosabb az, hogy a törvények, mint a törvény...

A tekintetben mi nem tartunk azokkal a modern...

A tekintetben mi nem tartunk azokkal a modern...

Végül a mi mindenképpen illetik elismerését, hogy...

Nem az a legfontosabb az, hogy a törvények, mint a törvény...

Ugyanakkor engedje meg Nagyváros, hogy az...

Még azaz megadja az alispán ur, az az a jövedel...

Tisztelettel Kérem...

Szives meghívásnak ragadva, örömmel jelentem...

Amilyen jellegűnek jellemző az ünnepélyt...

Röviden tudják Önök, hogy egy vármegye alispán...

halkodásukat a szonokut óráról azaz mérlegem...

Ismerem azon az elömlött, mely itt a közjé...

Ezen hazafias áldozatkész, mely hiszem...

Még nagy feladatok várnak megvalósulására, de...

Röviden tudják Önök, hogy egy vármegye alispán...

Ez az a legfontosabb az, hogy a törvények, mint a törvény...

Majd a városbíró kezébe vért az az esztendő...

Örömmel és hálával fogadom az ányajított emléktárgyat...

Igy tisztelgetek első sorban a hívelekedetek a...

A megyei díszlakoma és a táviratok.

A jubileumi ünnepélyek befejező részét, t. i. a...

De mert ennyivel a jelen nem volt közönség...

A menü, melynek mestere volt a vármegy, izé...

Három ízben fogás koronájára fogás koronájára...

A harmadik fogás után felemelkedett az alispán...

Majd Pongrácz György, gr. Degenfeld Lajos és gr.

Török Sándor gr. Degenfeld Lajos jelenlegi, —

nyomat éltette ékes közönség szavattal. Majd a vármegye...

Dr. Hermann Károly Kray István kir. Ürvényeséki...

Igy üdvözölték a távolból az ünnepelt férfit:

Legmeghatározott jelenet volt azonban, a ezzel...

Igen örömmel lát el a tudat, hogy tiz évi alispán...

Képzelték, mily egyhangú, szívből fakadt díjazás...

Nógrádvármegyeinek tisztikara által rendezett...

Az emléktárgyak.

A vármegyei tisztikar ajándéka egy díszalbum...

Az album Híglyer József Ede budapesti díz...

Balassa-Gyarmat város értékes ezüst tén...

A ténartató hatós részében egy glorioze le...

Losonca város egy igen díszes albummal...

ros előjárásával és a képviselőtestület összes tagjainak arcképeit befoglalva.

A gácsi járás meglepően szép és díszes albumot adott át az alispánnak, melyet a járás főszolgabírája, szolgabírája, körjegyzői s a gácsjárás községek összes előjáróinak arcképei tesznek érdekessé.

A nógrádmegyei tanítótestület az alispánnak három értékes műfaját tárgyalt adták át. Az első dombornívés faragvány, melyou egy szarvascsoport van ábrázolva; a másik tentatartó, a melynek hátrészén egy 14 ágancsú szarvas, művészi alakja tűnik szembe. A tentatartón el van helyezve egy luvasi gyopáros tollszár és csérfafeleves nyelű papírvágó. A harmadik emléktárgy egy művészi kivitelű iróasztal. Ez értékes s a néprvésés köröbél származó műfaját tárgyaló a kir. tanfelügyelő s a zsigorózi állami felső népiskola mellett fennálló műfaját tanításból hozta meg.

A nógrádvármegyei kézségi és körjegyzők értékes albummal és aranytollal kedveskedtek az alispánnak.

Kékkő városa az alispánhoz üdvözlő feliratot küldött melyet örv. Kék Lászlóné nyomdájában készült gyönyörű szép díszalumban adott át.

Szép díszalbumot adott át Kusd községe is.

Kiváló figyelmet érdemel a b-gyarmati ipar-területnek H-Gyarmaton készült táblázat közölt van a pergament-papírra írt művészi kivitelű díszköl-levél. Az egész kiállítás magas művészi tükélyre vall, hazai készítmény, Zlirner testvérek aranyművesek budapesti műhelyében készítették.

Szécsény városa a díszkölvelet igen értékes albumban adta át.

Az oklevéltartó különleg világos-barna bőr díszkötésben, a felső tábla mely earkán két zománcos vort arany díszítéssel, körültele vastag aranypálczával szegélyezve, közepén dús arany-díszítmény körzöttel ellátott égékzománcos aranyrajzban Szécsény város ezimere látható. Az oklevélt tartó vastag arany-színórt elefantcsontból készült tartóban látható Szécsény város pecsétje 1729. felirattal foglalja össze, melynek alós részén két hatalmas aranybojt díszleg, Balóság égék oleményen díszített táblázat közölt van a pergament-papírra írt művészi kivitelű díszköl-levél. Az egész kiállítás magas művészi tükélyre vall, hazai készítmény, Zlirner testvérek aranyművesek budapesti műhelyében készítették.

A Közigazgatási bizottság jan. hó 5-én tartá havi ülését gr. Degenfeld Lajos főispán úr elnöklés alatt, melyen a biz. tagjai részéről: Balás Antal, gr. Berchtold Arthur, Laskóczy Gyula, Postóczy Irén és Szakal Barna urak vettek részt. Gr. Gyurky Ábrahám és Szentgyörgyi Pál urak elmaradtak kimentették. Ülés megnyitása után Scitovszky alispán a bizottság nevében az új évről szerencsekívánatait fejezte ki a főispánnak, mit ő lekövetelt módorban viszonzott. — Megállapítások az albizottságok az eddigi tagokból. Szoráthy Lajos volt losoncai képzési igazgató ügyében a vallás-és közoktatási miniszter leirata tudomásul vétettek. A miniszter ugyanez kifejezi, hogy Szoráthy beható vizsgálást és komoly megfontolást után helyezte át Losoncra a kiskörményi, milbe már Szoráthy is helyengedett s így vizsgálatok után az nem lehet, kiltatásba helyezni azonban a miniszter, hogy Szoráthy előléptetését jövőben tanulmányozni magaviseletétől teszi függővé. — Bejelentés továbbá a főispán, hogy ő felsége Hrk Jánost ismert érdemeiért forra a koronás arany keresztelű legkölvelemben kitüntette, s kifejezte, hogy az aranykeresztet személyesen fogja Hrknek átadni. Elhatározta a bizottság, hogy mitán a munka többlet vármegyéinkben megvánd, a sárlat feloldását fogja sürgetni a földm. miniszternél. — Az ipartörvény értelmezésén az iparintézési rendes tagokul: Aninger László és Karlik János, pöttögokul Manósy Alajos és Gerscheit Ármán választották meg. Az érvényi jelentés szerint az 1893. évről beérkezett s 1892-ből hátramaradt 19924 ögydarabból 19102 ögydarab intézetelt el s így csakis 10—15 napnak megfelelő 822 békért maradt. Az árszámítást folytonosan gyarsodik, mai állapota 916,067 frt 74 kr. Löffer Jakab és társai b-gyarmati ír. hitközségi hírek felbontásának a közis. bizottság is elutasította. Az eset ugyanis az, hogy a hitközség választmányja Weisz Jánost a gondnokú állástól indokoltan elmozdították. — Ezt az érdekeltek fellebbezték az alispánhoz. Az alispán előszörkelőleg úgy intézkedett, hogy a panasos fellebbezést visszadta, azaz az indokoltással, hogy a tisztán ortodox ír. hitközséget belügyekben a hitközség választott bírádsága illetékes eljárni, s a közigazgatás csak az ortodox congregatív, vagy statusquó hívek közt fennforgó ügyekben illetékes eljárni. Az alispán határozatát a bizottság is magáévá tette. — Erős felzúdulásra adott alkalmat, hogy a hitközség alapzabályai német nyelven szerkesztvék, s a bizottság kifejezést fog adott annak, hogy mitán az irasított a magyar beszédet szivórtó kívánják viselni, a régi német alapzabályokat magyar nyelven fogják elkészíteni. A tanügyi referátus szerint a losoncai polgármester a több főszolgabíró szorgalmat utasítást fognak kapni, hogy a tanítók nyugdíj ügyeire, valamint minősítési táblázatára vonatkozó jelentéseiket 8 nap alatt terjesszék. A kir. pénzügyigazgató a november havi adóhullámszám táblázatát adta. A 1,518,091 frt előírás ellenében befolyt 1,070,000 frt, s így az adóhátralékot négy százezer frt, kedvezőbb a tavalyinál 60 ezer frttal. A közhatalmi, egészségügyi és állami jelentések tudomásul vétettek;

Bizottsági ülés után Postóczy Irén indítványára a bizottság tagjai megjelentek az alispánnál, s hol Laskóczy Gyula úr meleg szavakban üdvözölte az alispánt 10 évi működése alkalmából.

Hírek és különféle.

Lapunk mai számához egy ív melléklet van csatolva.

Újévi tisztelegések. Gr. Degenfeld Lajos főispán úr ő méltóságához Scitovszky Irén indítványára a bizottság tagjai megjelentek az alispánnál, s hol Laskóczy Gyula úr meleg szavakban üdvözölte az alispánt 10 évi működése alkalmából. — A főispán távirati uton köszönt meg Scitovszky János alispán- nál a vármegyét központi s részben a járási tisztviselők d.-e. felőltek jelöltek meg, mely alkalommal az alispánt (Tibanyi Ferenc főjegyző betegezésé folytán) Pongrácz György árvaszki elnök következő talpasított beszéddel üdvözölte: „Nagyságos Alispán úr, szeretve tisztelt bék- rüknél! Alispánagó tartama alatt immár tízedszer jelen- tünk meg testületileg előtted, hogy az új év alkalmá- ból jó kívánatainkat kifejezésre juttassuk. Nem lehet többé tük előtted, hogy 10 évi alispáni munkálkodásom- nálattal és önépítés egy legközelebbi alkalomra van fentartva. (Ez már megis történt). Mai tisztelegésnek a minden körölmények köztök megbízhatóság bizonyult jó- akaratunk, barátságunk illéti. Ha van valami isteni az emberben, úgy az bizonyára a szívében lakik, a mely az akaratától független, tehát önzetlen és őszinte érzelmek tárháza. Tíz évi együttműködésünk alatt volt alkalomunk meggyőződni, hogy ezen érzelmekből egy jó részt nekünk juttatták; ize mi is elhozhat szívből érzelmink legjavát, midőn az új év alkalmából azt kívánjuk: engedje meg a Mindenható, hogy sok számos évig boldog család- odó élében pihenhessek ki a köző élemdozitására irán- nyult serény munkálkodásod fíradalmait. Kívánjuk, hogy a miniszterek né, kedves felsége ő Nagysága, egy mint eddig, még késő agyorakodás is jöltörő nemtörő lehet- sen; hogy vele együtt dírváshozhat az emberi örö- mök legemesebbjét és legnagyobbját, a szülők afeletti örömet, hogy a gyermekek nevelésére irányult becsületes törekvésük minden irányban kellő sikerre vezet- tek; hogy hazafiatok nevelt fiaitok mindegyike derék atyjához, bájos leánytök érvényekben gazdag anyjához mindenben hasonlóan állhaték a magyar társadalom- ban részükre fentartott helyeket. Ezt kívánjuk mi azoké az új év alkalmából. A szép beszéddel teljes díjencsét kö- vetve, melynek csillagpultával Scitovszky alispán meghatra mondott köszönetet a tiszteltárnak, biztositván őket to- rábbi rokonszeretől és szeretetől. — A tisztelt úr után Pongrácz György árvaszki elnökkel tisztelegtek hol az érzelmek Török Sándor elnök tolmácsolta. — Ty- hanyi Ferenc főjegyzőnél — betegezésé miatt — csakis a tisztelt köldöttségük jelen meg, de köze od érte- zett az alispán is s ő vette át a szót, melyet a beteg főjegyzőhöz intézve, általános meghatótság volt erőt a közele. — Az alispánál Bgyarmat város előjáróság testületileg tisztelegtek. — Kray István kir. törvényeségi elnökkel a törvényeségi és a járási bíróság, valamint a kir. ügyészség tagjai Újhelyi Boldizsár törvényeségi bíró veze- tésé alatt tisztelegtek, mely alkalommal Újhelyi igen szép, őjéri beszéddel intéztek a derék elnököt, aki kitérte- letet vivot ki magának. Jablanczy Miklós kir. pénzügy- igazgatónál a pénzügyi község új napján teljes szám- ban megjelentek s a jó kívánataikat Vágány Gábor tolmácsolta.

Gróf Degenfeld Lajos főispánunk ezúttal Balassa-Gyarmaton időszét megragadták a helybeli kir. hivatalok főnökei és alkalmozottjai, hogy a rájuk néve köldötésben is fontos, köldötésben képezté balassa-gyarmati főgyarmati ügyében a vármegye főjegyző mint a kor- mány hivatali községeinek nagy horderejű támogatását kitérjék. Január 6-án d.-a. 11 órakor a kir. törvényeségi ügyészség, járási bíróság és pénzügyigazgatóság tagjai köldi száma mintegy huszoneg tisztelegtek e csübből a fő- ispán úrnál; a köldötésben szókozták: Kray István kir. törvényeségi elnök úr találó szavakkal adott kifejezést azok köldötésének, hogy a törvényeségi, a törvényhatóság, pénzügyigazgatóság és még számos központi hivatal székhelyéről szolgáló Balassa-Gyarmat a gymnasiumot — az illető hivatalok és tisztviselők családok érdemei szellemi és anyagi károsodása nélkül tovább nem nélkülözheti. Főispán úr ő maga válaszában meggyőződésszerűleg el- ismerte a köldötés kérvények jogosságát s biztositotta a köldötés tagjainak, hogy részéről mindent a legnagyobb készséggel el fog körtetni, hogy óhajataikz mielőbb meg- valósuljon.

Személyi hírek. Gr. Degenfeld Lajos főispán úr jan. hó 4-én érkezett a székfűrészből, s részt vett a Scitovszky alispán tiszteletére rendezett ünnepségeken; tegnap este- telő a külön vonattal ő is kirándult Ipolyra, hogy a F. M. K. E. javára s Jókai tiszteletére rend. balon részt vegyon.

Scitovszky Lolla örökölgy alispánunk nemesszűv kedves leánya a „Mária Valeria” vármegyei köldötés- péntalapja javára m. éri janus és december hónapjal- ban 64 frt 63 kr adományozott, mely nemes szívű adománytört az emberesetelt nevében s helyen is leg- melegebb köszönet nyilatkoztat.

Scitovszky alispán mint dísztag. A b-gyarmati ipar-terület előjárósága, azokért az elhervadtallan érde- mekért, melyeket Scitovszky alispán s ipartörvény terén kifejtett, decm. 20-én tartott ülésében egyhangulag, nagy lelkesedéssel a b-gyarmati ipartörvény dísztagjává vá- lasztotta meg. Az ékes díszkölvelet Kommerell Gyula, testületi elnök, nagyobb tiszteleg köldötésé élen tegnap adta át az alispánnak.

Az alispán urnak arcképe, melyet íj. Kubá- nyi Lajos akadémiái festőművész, vármegyénk ú. felett meg Balassagyarmat város tanácssterme részére, egyike s nemben a legkiválóbb művészeknek. A kép, az egy- nevezett térképek köze tartozik, a alispánunkat élet-

nagyságban ábrázolja, díszmagyar ruhában. Az arca hon- szelősége kifogástalan, s tust magatartása pedig egy- gondt, dőltség s az egész festmény igen jó hatást gy- korol a szemlélőre. Az arckép tehát mindenkorra méltó díszül fog szolgálni a város tanácsstermek s a senior gróf Zichy Ferencz tárnokmester úr arcképével együtt mintegy alapját képezi a város történelmi arcképtár- nekének.

Előléptetett tanárok. A vallás-és közoktatás- ügyi m. kir. miniszter 1894. évi január 1-ével Ambrus Mór, Beniczky Kálmán és Jeszenák Ráfael losoncai állami főgyarmati tanárokat a VIII-ik fizetési osztály harmadik fokozatába léptette elő 1400 frt évi fizetéssel. Gratulálunk különösen Ambrus Mór tanár urnak, aki nemcsak a főgyarmati iskolában, de Losonca város társadalmában is tevékeny és ödvös működést fejt ki.

Névmagyarosítás. Pihák Sándor losoncai illetőségű, ugyancsak lakos egy maga, mint kinkoró Rázi és Lajos gyermekei vezetéknévüket Losonczira kért átválttatástát a belügyminiszter rendelkezé- sere engedélyezte.

Az Ipolygázi tegnapi nagy bátrül lapok tár- taktör értékeltek, hogy az a legfényesebben sikerült. Dr. Roszner Ervin főispán nemcsak Heut, hanem Nógrád- vármegye legköldötésbél emlékült is hozta össze erre a nagyüzemből mulatásra, mely fényesen nyitotta meg vi- dékünk faragási szezonját. A bátrül lapok jövő száma- ban hoznak részletesebb tudósítást.

Hymen. Gyémánt Jakab s napokban jegyzte el Ehrenreich Vilma kisasszonyt, dr. Ehrenreich Lajos tb. vármegyei főorvos és székfűrészes gyakorlatú orvos kedves és szép leányát.

Halálhír. Horváth Gyula, a b-gyarmati kir. törvényeségi írtatárnok, a volt 48-as honvéd jan. hó 8-án 64 éves korában hirtelen halálal támlt. Tanácsos jan. 5-én ment végbe. Honf. Ferencz losoncai kir. bírói előléptetést Losoncon 62 éves korában meghalt.

Városi községülök volt a hát cselekedése, mely- nek a folyó ügyeken kívül tárgyát képezte a főszolgabíró azon határozata, hogy a Székely és vármegyei kö- zölt használt köldötésé után a Károly palatka át ve- zető róssá állapotban lévő hidat a város tartozik helyre- állítani. A képviselőtestület e határozatát megfellebbezi rendelte egyebet köldötés abból az indokból is, mert B-Gyarmatnak Székely és a távolabbi községek felé ve- zető vicinális útja nem a kérdéses út, melyet csupán rövidítés szempontjából használtak, de mely út a tagozás után is csak két ől szelvényben lévő kőszirta, gazdasági utak tehermentésé csupán; amintegy az utam talá- lható műtárgyak gondozása nek a várost nem terhálna. Balassa-Gyarmat város köldötésé nevében is meg- a főispán gróf úr ő magának távirati üdvözölés, mely köldp hangzik: „Fogadják Méltóságod az új kérésben Balassa-Gyarmat köldötésé részéről legjobb kívánatainkat is hódoló tisztelettel s kérdők ugyancsak ő maga gróf- előt is tolmácsolni. Adja Isten, hogy vármegyénk az ér- ben is a haladás és békés fejlődés útján szervezkedése Méltóságod kormányzatát, mintről pedig kegyelmedet tovább is jóindulattalban megtartani.”

Sylvester-estély. Az ő-évi utolsó óráit kelte- messé, de egyszerűségi tudatosított teendő, polgá- raint. eziműsereit harminchatvan. Tóth István ven- déglőjében rendeztek társas vacsorát; részt vett a mulatságban a polgárság feje Ramonyi Károly város- bíró ur is, egyszerűségi ő bucsuztatára el pont 12 órakor az ő-évet az újól. A város mulájára, jelene és jövőjére reflektáló szavait általános tisztelettel fo- gadták a polgárok, vizsázt eltevén a bíró urat mint a város jövőndő biráját is. De megemlékezett a pol- gárság az új év első pillanataiban Kosztich Lajosról is, a nemzet ősz patriarchájáról s a jevi jó kívánatai tolmácsolásárai a város biráját újté fel.

Bátor ember-barát. Múlt szombaton decz. 30-án Pokorny Gasszár polgármestere, a kir. fogház fel- ügyelője, az Ipoly kishídján át a rétek felé sétálni ment, midőn egyszerre erős sikoly tette figyelmessé. Körülnézvéen, látta, hogy az Ipoly jeges vízeben egy fiatal nő-emélyi hadonás és segítségért kiált. Pokorny ur ezt látva és hallva, rögtön visszasielést a kishídon s meg egy jókor érkezett, hogy a bekövetkezhető nagyobb bajtól bátor segítség nyújtása által megmentse a leányt, aki vízért ment a folyóhoz s a jögen megcsuszta, a vízbe süllyedt. Annnyiből veszélyes ill a helyzet, mert az Ipoly partja e helyütt igen meredek a Pokorny is megcsuszott, de aztán egy karóhoz kapva, kihúzta a vízről szerencsésesen. A város kép- viselőtestülete értesülvéen az esetről, múlt csüdtörtékőn január 4-én tartott községülésében elismerték szava- zott Pokorny urnak s az ügy felsőbb helyen leendő méltatása végelt az esetet a törvényhatóság elő is terjesszük.

Lapunknak ezt a számát nemcsak megren- deköltük, hanem mindazoknak a leköldötésbél vármegyei lakóknak is megköldötük, kikől méltán elvárható, hogy ív szerény anyagi viszonyok közt levd vidéki vállalkozó anyagiilag támogatás. Fölkérjük mindazokat óvat, hogy amennyiben a lapot megtartani nem kívánják, azt viz- szelküldeni szíveskedjenek, hogy előszedőnk száma iránti tájékoztatva legyünk. Egyszerűségi felkérjük a hátrá- kosokat, hogy hátrálatukat mielőbb községülési ke- gyelmedjenek.

Horváth Danó, író.

